

Høringsnotat

Sivilavdelingen

Dato: 03. november 2025

Saksnr: 25/5847

Høringsfrist: 12. januar 2026

Stykkpriser i nye sakstyper etter rettshjelpsloven mv.

Innhold

Del I Om høringsnotatet	1
Del II Endringer i stykkprisforskriften	2
1 Stykkpris i trygdesaker.....	2
1.1 Gjeldende rett	2
1.2 Departementets vurderinger og forslag	2
2 Stykkpris i saker om inndrivelse av lønn	3
2.1 Gjeldende rett	3
2.2 Departementets vurderinger og forslag	3
3 Stykkpris i saker etter straffegjennomføringsloven	4
3.1 Gjeldende rett	4
3.2 Departementets vurderinger og forslag	4
4 Andre endringer	5
Del III Endringer i salærforskriften.....	5
1 Salærforskriften § 3 andre ledd - salærsats ved forskuddsbetaling	5
1.1 Gjeldende rett	5
1.2 Departementets vurderinger og forslag	6
Del IV Økonomiske og administrative konsekvenser	6
Forslag til forskriftsendringer	8
Endringer i stykkprisforskriften	8
Endringer i salærforskriften	8

Del I Om høringsnotatet

I dette høringsnotatet foreslår Justis- og beredskapsdepartementet endringer i forskrift 12. desember 2005 nr. 1442 om salær fra det offentlige til advokater m.fl. etter faste satser (stykkeprissatser) ved fri rettshjelp og i straffesaker (stykkeprisforskriften). Endringene gjelder stykkpriser i saker etter rettshjelpsloven

§ 11 andre ledd nr. 7 i klagesaker etter folketrygdloven, slik den vil lyde etter ikraftsettingen av lov 20. juni 2025 nr. 82 om endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.). Departementet foreslår også å fastsette en stykkpris i saker etter rettshjelpsloven § 11 andre ledd nr. 6 om rettshjelp i saker om lønnsinndrivelse, slik den vil lyde etter ikraftsettingen av samme endringslov. Videre sender departementet på høring endringen i stykkprisforskriften § 5 andre ledd nr. 14 om stykkpriser ved rettshjelp i saker etter straffegjennomføringsloven. Disse endringene er vedtatt og satt i kraft, jf. forskrift 24. juni 2025 nr. 1199 om endring i stykkprisforskriften. Bakgrunnen for at forslaget ikke er hørt tidligere, er at Stortinget vedtok lovendringene som innfører rettshjelp til innsatte i fengsler 10. juni 2025, og regjeringen satte endringene i kraft 1. juli 2025 i forbindelse med at det ble bevilget midler til forslaget i revidert nasjonalbudsjett.

I tillegg til forslagene til endringene i stykkprisforskriften, foreslår departementet endring i forskrift 3. desember 1997 nr. 1441 om salær fra det offentlige til advokater m.v. (salærforskriften) Denne endringen gjelder etterregulering av salærsats ved forskuddsbetaling, jf. høringsnotatet del III. Forslaget er ikke en oppfølging av endringene i rettshjelpsloven.

Del II Endringer i stykkprisforskriften

1 Stykkpris i trygdesaker

1.1 Gjeldende rett

Lov 20. juni 2025 nr. 82 om endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.), jf. Prop. 103 L (2024-2025) *Endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.)*, ble vedtatt av Stortinget i juni 2025, men er foreløpig ikke satt i kraft. Lovendringene innebærer blant annet at retten til rettshjelp i saker etter folketrygdloven utvides til også å omfatte saker der klage blir vurdert, og ikke bare saker der klage faktisk blir fremmet.

Godtgjøring for oppdrag etter rettshjelpsloven § 11, reguleres i stykkprisforskriften § 5. Stykkprisen for advokatens arbeid i klagesaker etter folketrygdloven er sju ganger den offentlige salærsatsen, jf. forskriften § 5 andre ledd nr. 11.

1.2 Departementets vurderinger og forslag

Etter departementets syn bør stykkprisen for vurdering av klage være lavere enn stykkprisen for innsending av klage. Bakgrunnen for dette er at det krever mer arbeid å utforme og følge opp en klagesak, enn å gjøre en vurdering av saken for klienten. Det vises til Prop. 103 L (2024-2025) punkt 15 på side 83.

Det vil variere hvor mye tid advokaten trenger til å vurdere en sak. I enkelte tilfeller vil det trolig være åpenbart at det ikke er grunnlag for å klage, slik at advokaten bruker svært begrenset tid på saken. I andre saker vil det gå med mer tid til å vurdere saken, for eksempel fordi det er en større dokumentmengde som må leses gjennom, eller saken er mer krevende juridisk. Etter departementets syn bør en stykkpris på tre ganger den offentlige salærsatsen normalt være tilstrekkelig til å dekke advokatens arbeid med å gjøre en vurdering av saken. For saker der det fremmes en klage, foreslår departementet å videreføre en stykkpris på sju ganger

salærsatsen. Det vises til departementets forslag til endringer i stykkprisforskriften § 5 andre ledd nr. 11.

2 Stykkpris i saker om inndrivelse av lønn

2.1 Gjeldende rett

Lov 20. juni 2025 nr. 82 om endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.) innebærer blant annet at det innføres en rett til fritt rettsråd i saker om inndrivelse av lønn. Lovendringen er foreløpig ikke satt i kraft.

Inndrivelse av lønn kan inngå i fritt rettsråd i saker om oppsigelse- og avskjedigelse i arbeidsforhold, jf. rettshjelpsloven § 11 andre ledd nr. 5. Disse sakstypene godtgjøres med en stykkpris på seks ganger salærsatsen, jf. stykkprisforskriften § 5 andre ledd nr. 10. I Prop. 103 L (2024-2025) punkt 15 er det forutsatt at det vil bli fastsatt en egen stykkpris for saker om inndrivelse av lønn.

2.2 Departementets vurderinger og forslag

Når lov 20. juni 2025 nr. 82 om endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.) settes i kraft, vil det fremgå av rettshjelpsloven § 11 andre ledd nr. 6 at arbeidstakere har rett til rettshjelp i saker som gjelder utbetaling av lønn og annet arbeidsvederlag. Departementet foreslår at arbeidet skal godtgjøres med en stykkpris på fire ganger den offentlige salærsatsen, jf. forslaget til endringer i stykkprisforskriften § 5 andre ledd nr. 10.

Forslaget om å innføre en rett til rettshjelp i saker om lønnsinndrivelse, er nærmere beskrevet i spesialmerknaden til bestemmelsen. I Prop. 103 L (2024-2025) på side 86 skriver departementet blant annet:

«Saker om lønnsinndrivelse kan blant annet gjelde manglende lønnsutbetaling, men også lavere betaling enn hva som er avtalt etter kontrakt eller minstesatser, eller manglende utbetaling av feriepenger. Det forutsettes at arbeidstaker har tatt kontakt med arbeidsgiver og forsøkt å finne ut av om manglende utbetaling skyldes en misforståelse eller feil før vedkommende søker om fri rettshjelp. Rettshjelpen vil særlig gjelde bistand til blant annet å få råd om innkreving, til å sjekke dokumentasjon, herunder arbeidskontrakt, sende påkrav til arbeidsgiver mv.»

Hva rettshjelpen skal bestå av, er også beskrevet i proposisjonen punkt 4.4:

«Departementet antar at rettshjelpen særlig vil bestå i bistand til å få klarhet i kravet og hvordan motparten stiller seg til det, og aktivt bidra til å forhandle for å finne løsninger i en tidlig fase av saken. I tillegg vil advokaten kunne informere om saksgang og veivalg.»

Som departementet skriver i Prop. 103 L (2024-2025), er det klare indikasjoner på at rettshjelp i en tidlig fase kan bidra til å løse mange saker. Det er først og fremst bistand i den innledende fasen av saken som rettshjelpen er ment å dekke.

Bistanden er ikke ment å dekke representasjon av arbeidstakeren ved en eventuell sak for forliksrådet, jf. rettshjelpsloven § 5. Det må antas å være mindre arbeidskrevende å bistå i en sak som bare gjelder inndrivelse av lønn, enn i en sak som også gjelder opphør av arbeidsforhold. Departementet antar på bakgrunn av dette at en stykkpris på fire ganger den offentlige salærsatsen, som hovedregel vil dekke bistandsbehovet i disse sakene. Departementet viser imidlertid til adgangen til å søke om utvidet bevilling til fritt rettsråd dersom faktisk samlet timeforbruk i

ett rettsråd overstiger det dobbelte av det timeforbruket som er grunnlag for stykkprissatsen, jf. stykkprisforskriften § 5 siste ledd.

Avslutningsvis viser departementet til at stykkprisen på fire ganger den offentlige salærsatsen bare skal benyttes i tilfeller der saken utelukkende gjelder inndrivelse av lønn. Gjelder saken opphør av arbeidsforhold, herunder inndrivelse av lønn i forbindelse med oppsigelsen skal saken godtgjøres etter stykkprisforskriften § 5 andre ledd nr. 9, jf. forslaget til endringer i stykkprisforskriften.

3 Stykkpris i saker etter straffegjennomføringsloven

3.1 Gjeldende rett

Lov 20. juni 2025 nr. 82 om endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.) innebærer blant annet at det innføres en rett til fritt rettsråd i visse sakstyper etter straffegjennomføringsloven. Disse endringene ble satt i kraft 1. juli 2025.

Godtgjøring for disse oppdragene er regulert i stykkprisforskriften § 5 andre ledd nr. 14. Godtgjøringen er tre ganger den offentlige salærsatsen ved vurdering av klage. Ved klage gis et tillegg med to ganger satsen. Ved vurdering av klage eller klage over vedtak om forlengelse, gis et tillegg med tre ganger satsen. Ettersom endringene i rettshjelpsloven ble vedtatt i juni 2025 og det ble bevilget midler til forslaget om rettshjelp til innsatte allerede i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2025, har det ikke vært mulig å høre forslaget om endringer i stykkprisforskriften før den ble vedtatt. Departementet sender imidlertid endringene på høring nå.

3.2 Departementets vurderinger og forslag

Det vises til rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 9 og 10, hvor det fremgår at innsatte har rett til rettshjelp i saker om hel utelukkelse fra fellesskapet etter straffegjennomføringsloven § 17 eller § 37 i mer enn ett sammenhengende døgn, samt i alle saker om plassering i sikkerhetscelle eller sikkerhetsseng etter § 38.

Hva advokaten skal bistå den innsatte med, fremgår blant annet av Prop. 103 L (2024-2025) punkt 5.4:

«Departementet antar at bistandsbehovet i disse tre sakstypene først og fremst vil knytte seg til å få en uavhengig vurdering av om det er grunnlag for å klage på vedtaket. Ettersom den innsatte, iallfall mens tiltaket pågår, vil ha begrenset mulighet til selv å fremme en klage, skal advokaten også bistå med å utforme og sende klagen dersom innsatte ønsker det.»

Advokaten skal ut fra dokumentasjonen i saken og dialog med den innsatte gjøre en vurdering av saken, og eventuelt fremme en klage på vegne av den innsatte. Departementet antar at det i de aller fleste sakene vil være mest praktisk at advokaten har kontakt med den innsatte over telefon.

Departementet mener at en stykkpris på tre ganger den offentlige salærsatsen, som hovedregel vil være tilstrekkelig til å dekke advokatens arbeid med saken. Departementet viser til at for eksempel klagesaker etter konfliktrådsloven § 22e godtgjøres med tre ganger salærsatsen, jf. stykkprisforskriften § 5 andre ledd nr. 13. Dersom advokaten i tillegg fremmer en klage, mener departementet at det som hovedregel bør være tilstrekkelig med en stykkpris på totalt fem ganger den

offentlige salærsatsen. Gjelder saken et vedtak om forlengelse, foreslår departementet en stykkpris på tre ganger den offentlige salærsatsen, uavhengig av om det fremmes en klage eller ikke. Dette forslaget tar høyde for at det er mer arbeidskrevende å faktisk utarbeide en klage, enn å vurdere om det er grunnlag for å klage. Det tar også høyde for at en vurdering og eventuelt klage over et vedtak om forlengelse er mindre arbeidskrevende, ettersom advokaten må antas å kjenne saken fra tidligere. Blir advokaten først engasjert i forbindelse med et vedtak om forlengelse, kjenner imidlertid ikke advokaten saken fra tidligere. I slike tilfeller skal arbeid med å vurdere klage godtgjøres med tre ganger salærsatsen, med et tillegg på to ganger satsen ved klage. Blir vedtaket igjen forlenget, gis et tillegg med tre ganger satsen ved klage eller vurdering av klage på dette vedtaket.

4 Andre endringer

Departementet foreslår en mindre endring i forskriften § 5 første ledd. I dag fremgår det at bistand i saker etter stykkprisforskriften § 5 andre og tredje ledd som ikke overstiger 2 timer, betales med 1,5 ganger den offentlige salærsats. Departementet foreslår å tilføre fjerde ledd til denne opplistingen. Det innebærer at dersom advokaten utfører et oppdrag i en uprioritert sak, men arbeidet ikke overstiger to timer, så godtgjøres arbeidet med 1,5 ganger salærsatsen.

Del III Endringer i salærforskriften

1 Salærforskriften § 3 andre ledd - salærsats ved forskuddsbetaling

1.1 Gjeldende rett

Salærforskriften regulerer godtgjøringen til aktører som tar oppdrag etter straffeprosessloven og rettshjelploven, som advokater, tolker og sakkyndige. Utgangspunktet etter salærforskriften § 2 er at salær gis etter en timesats som fastsettes av departementet. Salærsatsen kan bli endret underveis fra et oppdrag blir påbegynt og til det avsluttes. Salærforskriften § 3 andre ledd regulerer hvilken timesats som skal legges til grunn. Bestemmelsen lyder:

«Ved salærfastsettelsen skal salæroppgaven honoreres etter den timesatsen som gjaldt da arbeidet ble avsluttet.»

Dersom en sak er spesielt langvarig og tidkrevende, kan det utbetales et forskudd tilsvarende det salæret som hittil er opptjent i saken, jf. salærforskriften § 6 tredje ledd. I Justisdepartementets veileder til salærforskriften § 3 er det utdypet hvilken salærsats som skal legges til grunn ved forskuddsbetaling. Der fremgår det at forskuddsutbetalinger skal skje etter den timesatsen som gjelder på utbetalingstidspunktet.

I Borgarting lagmannsretts kjennelse 31. oktober 2023 (LB-2023-137501) var spørsmålet hvordan salærforskriften § 3 andre ledd skal forstås i et tilfelle hvor salærsatsen er blitt hevet mens forsvareroppgavet pågår, og det er utbetalt forskuddsbetaling hvor den dagjeldende timesatsen ble lagt til grunn. Lagmannsretten kunne ikke se at andre rettskildefaktorer ga grunnlag for å fravike ordlyden i salærforskriften § 3 andre ledd. Det er timesatsen ved arbeidets avslutning som er gjeldende for hele oppdraget. Retten konkluderte derfor med at det skal foretas en etterberegning av differansen mellom den salærsatsen som

gjaldt på tidspunktet for utbetalingen av forskuddet og den hevede satsen som gjaldt da saken ble avsluttet. Lagmannsretten har foretatt en grundig vurdering av spørsmålet og departementet viser til avgjørelsen.

1.2 Departementets vurderinger og forslag

Departementet forslår å endre salærforskriften § 3 andre ledd, jf. § 6 tredje ledd, slik at det fremkommer tydelig at utbetalt forskudd ikke skal etterberegnes ved endelig salærfastsettelse dersom satsen er endret i mellomtiden.

Utgangspunktet for godtgjøring med salærsats er at den til enhver tid gjeldende salærsatsen skal legges til grunn. Enkelte saker kan strekke seg over flere år, og i en del straffesaker kan etterforskningsstadiet strekke seg over flere år. I slike saker kan det forekomme flere forskuddsbetalinger til aktørene i løpet av saken. Disse forskuddsbetalingene skjer naturlig nok etter den salærsatsen som gjelder på betalingstidspunktet, jf. veilederen til salærforskriften § 3. Det kan innebære at det er foretatt forskuddsbetalinger med ulike satser.

Departementet har fått opplyst fra domstolenes regnskaps- og lønnsseksjon at de frem til lagmannsrettens avgjørelse i LB-2023-137501 har tolket og anvendt salærforskriften § 3 andre ledd, jf. § 6 tredje ledd slik at dersom en sak avsluttes på et tidspunkt med ny salærsats har honoraret blitt utbetalt med ny salærsats, men uten korrigering for allerede utbetalt forskudd basert på «tidligere» sats.

I ovennevnte avgjørelse fremkommer det også at Oslo tingrett selv har vist til at de utøver en praksis i samsvar med domstolenes regnskaps- og lønnsseksjons praksis. Samtidig bemerker Borgarting lagmannsrett at tingrettens praksis ikke nødvendigvis er fullt ut konsekvent.

Det er etter departementets syn hensyn som både kan tale for og imot etterberegning i disse sakene. Departementet har imidlertid, etter en helhetsvurdering, falt ned på å klargjøre i salærforskriften § 3 andre ledd at det ikke skal skje etterberegning. Det er opp til advokaten selv å vurdere om vedkommende ønsker å be om forskudd, eller vente til oppdraget er avsluttet. Departementet antar at det normalt ligger en økonomisk fordel for advokaten i å få utbetalt forskudd. Advokaten er, etter departementets syn, nærmest til å vurdere behovet for forskudd opp mot det mulige tapet som kan ligge i at forskuddsbetalingen ikke tar høyde for at salærsatsen kan øke før arbeidet med saken avsluttes.

Dersom man skulle foretatt en etterberegning av forskuddsutbetalinger ville dette kreve mye ekstra arbeid, som i enkelte tilfeller må gjøres flere år etter at forskuddet ble utbetalt. Departementet foreslår å klargjøre ordlyden i salærforskriften § 3 andre ledd jf. § 6 tredje ledd slik at regelen fremkommer klart av forskriften og ikke bare kan leses utfra veilederen.

Del IV Økonomiske og administrative konsekvenser

Saker om lønnsinndrivelse

Som det fremgår av Prop. 103 L (2024-2025) punkt 15, er det utfordrende å anslå antall saker om lønnsinndrivelse som det vil bli søkt om rettshjelp til.

Departementet legger til grunn at det kan dreie seg om nærmere 3 000 slike saker i året. I tillegg til utgiftene til fri rettshjelp, vil det trolig også i mange av sakene

tilkomme utgifter til tolk. En stykkpris på fire timer med en salærsats på 1 315 kroner vil med de nevnte forutsetningene medføre merutgifter på om lag 19 millioner kroner, inkludert utgifter til tolk. I tillegg kommer økte utgifter knyttet til behandlingen av søknader om rettshjelp og salærkrav hos statsforvalterne.

Saker etter straffegjennomføringsloven

Som det fremgår av Prop. 103 L (2024-2025) punkt 15, er det ved beregningen av økonomiske og administrative konsekvenser lagt til grunn at antall vedtak om utelukkelse og forlengelser vil holde seg på dagens nivå. Antall vedtak om utelukkelse og forlengelser utgjorde om lag 4 200 saker i 2024. I dag er det svært få klager over slike vedtak. Det forutsettes derfor at innsatte vil benytte seg av retten til å klage i en betydelig høyere andel av disse sakene enn i dag, som følge av lovendringen. Forutsatt en stykkpris på tre til fem timer, avhengig av hvorvidt saken gjelder vurdering av klage, utarbeidelse av klage eller klage på vedtak om forlengelse, og en salærsats på 1 315 kroner, anslår departementet at forslagene om rettshjelp i saker om hel utelukkelse fra fellesskapet etter straffegjennomføringsloven § 17 eller § 37 i mer enn ett sammenhengende døgn, samt i alle saker om plassering i sikkerhetscelle eller sikkerhetsseng etter § 38, vil kunne medføre merutgifter på opptil 10 millioner kroner. Dette inkluderer også utgifter knyttet til noe økt bruk av unntaksbestemmelsen i rettshjelpsloven § 11 fjerde ledd for enkelte saker etter straffegjennomføringsloven, samt utgifter til tolk.

I tillegg kommer økte utgifter knyttet til behandlingen av søknader om rettshjelp og salærkrav hos statsforvalterne.

Departementet antar at utgiftene knyttet til dette vil være langt lavere enn for saker om lønnsinndrivelse, ettersom sakene ikke er behovsprøvde.

Saker etter folketrygdloven

I Prop. 103 L (2024-2025) punkt 15 skriver departementet at stykkprisen for vurdering av klage bør være lavere enn stykkprisen for innsending av klage. Departementet skriver videre at det er grunn til å anta at merutgiftene ved å gi en utvidet rett til vurdering av klage veies opp av noe færre klager, gitt at det også gis en lavere stykkpris for vurdering av klage og at det skal betales egenandel for fri rettshjelp. Det presiseres imidlertid at det er stor usikkerhet knyttet til disse vurderingene. Departementet antar likevel at forslaget samlet sett ikke vil ha økonomiske konsekvenser av betydning.

Endringen i salærforskriften

Domstoladministrasjonen og domstolene har ingen systemstøtte for etterregulering av forskuddsutbetalinger. Beregning av etterregulering av forskuddene krever vesentlig ekstraarbeid for domstolenes regnskaps- og lønnsseksjon (DRL) og for domstolene. En presisering av at utbetalingen ikke etterreguleres med ny sats ved forskuddsutbetalinger, vil derfor kunne føre til forenklet saksbehandling for DRL og domstolene, samt noe lavere utgifter til salær enn dersom forskuddene etterreguleres. Omfanget av saker om etterregulering av forskuddsutbetalinger er ikke kjent, og det er derfor ikke mulig å beregne hva en eventuell innsparing utgjør.

Forslag til forskriftsendringer

Endringer i stykkprisforskriften

I forskrift 12. desember 2005 nr. 1442 om salær fra det offentlige til advokater m.fl. etter faste satser (stykkprissatser) ved fri rettshjelp og i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd skal lyde:

Bistand i saker som nevnt i annet, *tredje og fjerde* ledd som ikke overstiger 2 timer, betales med 1,5 ganger den offentlige salærsatsen.

§ 5 andre ledd nr. 10 til nr. 14 skal lyde:

10. Saker om lønnsinndrivelse, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 6:

4 ganger den offentlige salærsats.

11. Klagesaker etter folketrygdloven, barnetrygdloven eller lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 7:

3 ganger den offentlige salærsats ved vurdering av klage.

Ved klage gis et tillegg på 4 ganger salærsatsen.

12. Saker for statsforvalteren om undersøkelse og behandling uten eget samtykke etter psykisk helsevernloven, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 7:

5 ganger de offentlige salærsats.

13. Klagesaker etter konfliktrådsloven § 22e, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 8:

3 ganger den offentlige salærsats.

14. Saker etter straffegjennomføringsloven, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 9 og 10:

3 ganger den offentlige salærsats ved vurdering av klage.

Ved klage gis et tillegg med 2 ganger satsen.

Ved vurdering av klage eller klage over vedtak om forlengelse gis et tillegg med 3 ganger satsen.

Endringer i salærforskriften

I forskrift 3. desember 1997 nr. 1441 om salær fra det offentlige til advokater m.v. gjøres følgende endringer:

§ 3 andre ledd skal lyde:

Ved salærfastsettelsen skal salæroppgaven honoreres etter den timesats som gjaldt da arbeidet ble avsluttet. *Forskuddsbetaling etter § 6 tredje ledd skal betales med den salærsatsen som gjelder på tidspunktet for utbetaling av forskuddet.*